

Samenwerkingsverband Nationale Parken

Jaarverslag 2006

Inhoud

Nationale Parken in 2006	3
Alde Feanen, twintigste nationaal park	4
Strategisch meerjarenplan 2007-2010	5
Betere zichtbaarheid	6
Informatiezuilen	7
Voorlichting en educatie	8
Nationale Parken en toeristisch-recreatieve ondernemers	8
Internationale samenwerking	9
Financiën	10

Nationale Parken in 2006

Eenheid in verscheidenheid

Bent u op zoek naar bijzondere natuur, grootsheid, rust en stilte, bezoek dan eens een nationaal park. Er zijn twintig van dergelijke schitterende gebieden in Nederland en ze zijn allemaal open voor publiek. U kunt er lange wandelingen maken, mooie fietstochten en in een aantal ook kanoën of roeien. En overall kunt u wat leren en genieten van de mooiste natuur die Nederland rijk is. Kortom een dagje natuur in Nederland begint in een nationaal park. De Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP) zorgt ervoor dat de parken nog aantrekkelijke worden voor u en voor de planten en dieren die er in leven. In dit jaarverslag leest u wat de Stichting in 2006 allemaal heeft gedaan om dit te bereiken.



Marian Jager, voorzitter stichting SNP

“2006 was een belangrijk jaar voor de Nationale Parken. We hebben voor het eerst in het bestaan van de parken intensief gediscussieerd over de toekomstige koers. Dit heeft geresulteerd in een strategisch meerjarenplan. Hierin staat waar we naar toe willen. Een van de belangrijkste punten is de kwaliteitsverbetering. Sommige parken bestaan al bijna 20 jaar, Andere zijn net ingesteld. Daardoor is er een groot verschil in onder meer beheer. Je ziet dat sommige parken op een aantal punten vastlopen. Het is goed dat er een kwaliteitsimpuls komt. We willen daarbij graag de nationale parken als merk in de markt zetten. Als een merk dat staat voor aansprekende natuur met veel (educatieve) voorzieningen voor bezoekers. In 2007 komt er een inventarisatie van de knelpunten in de natuurontwikkeling. Aan de hand daarvan kunnen we de kwaliteit verbeteren. Verder willen we de goede voorbeelden van natuurgerichte recreatie voor het voetlicht brengen. Recreatie en natuur hoeven elkaar niet te bijten. Daarnaast houden we de huidige bestuurlijke organisatie tegen het licht. Tot slot gaan we bij elkaar de kwaliteit meten als een soort nulpunt. Het rapport, dat Alterra binnenkort uitbrengt, speelt daarbij een belangrijke rol.”

Alde Feanen, twintigste nationaal park

Hoogtepunt was de instelling van het twintigste Nationale Park, de Alde Feanen bij Eernewoude in Friesland. Op 26 april 2006 was het zover. Minister Veerman van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit legde het ontbrekende stukje, de Alde Feanen, aan op de grote kaart van Nederland met alle Nationale Parken erop. Hij werd daarbij geassisteerd door mevrouw Brandenburg, voorzitter van het overlegorgaan Alde Feanen en de Friese gedeputeerde mevr. Andriessen.

Met deze symbolische handeling sloegen ze twee vliegen in een klap. Alde Feanen mocht zich nationaal park noemen en het stelsel van twintig Nationale Parken was na 20 jaar eindelijk klaar. Voor de SNP betekende dit twee dingen. Een ruim twintigjarige periode van overleg en opbouw was afgelopen. Een nieuwe fase ging in, een fase van consolidatie, versterking en mogelijk uitbouw.



Mevr. A Brandenburg, was in 2006 voorzitter Nationaal Park Alde Feanen

“De Alde Feanen is als laatste park ingesteld. We hebben als regio ons uiterste best gedaan om dit mooie gebied op de lijst met nationale parken te krijgen en dat is gelukt. Opvallend bij dit park is het overlegorgaan. Hierin hebben naast gemeenten, provincies, waterschappen, het Fryske Gea, ook vertegenwoordigers uit de plaatselijke bevolking zitting, zoals de landbouw, recreatie, eigenaren van tweede woningen en woonboten en drie vertegenwoordigers van dorpsbelangen uit de verschillende dorpen. Daardoor was het overlegorgaan wel groot, maar het voordeel is dat er veel draagvlak ontstond. Het leek soms net een gemeenteraad, zoveel insprekers waren er en zoveel mensen zaten er op de tribune. Een van de belangrijkste knelpunten was dat de bewoners bang waren dat ze niet meer in het gebied mochten recreëren. Dat was ook mijn eerste zorg toen ik gevraagd werd als voorzitter. Die zorg heeft LNV al gauw weggenomen. Nationale Parken zijn juist voor bezoekers als de natuur er maar niet onder lijdt. We hebben veel steun gehad van de provincie onder meer door de inzet van twee secretarissen. Daarbij heeft het extra politietoezicht ons erg geholpen bij het beheer. De opening van dit schitterende gebied was geweldig. Gedeputeerde Andriessen en minister Veerman legden het laatste stukje van de puzzel aan!”

Strategisch meerjarenplan 2007-2010

Om deze nieuwe fase kracht bij te zetten heeft de SNP het strategisch meerjarenplan 2007-2010 opgesteld. De Nationale Parken willen zich ontwikkelen en profileren als Nederlandse topnatuur met veel mogelijkheden voor recreatie en educatie, innovatie en onderzoek.

De SNP en de Nationale Parken leggen de komende tijd de nadruk op:

- Aantoonbare verbetering van de natuurkwaliteit
- Vergroting van het bewustzijn en verantwoordelijkheid van de bezoekers voor de natuur
- Nog meer mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie
- Versterking van draagvlak en organisatie
- Profilering van het stelsel van Nationale Parken

Niet alles kan in een keer worden aangepakt. SNP en de parken geven daarom voorrang aan het verbeteren van de natuurkwaliteit en een betere herkenbaarheid. Dit kan door de parken meer als eenheid te presenteren. In 2007 worden hiervoor al de eerste stappen ondernomen.



Jep Karres was de afgelopen vier jaar vanuit de directie Natuur van het ministerie van LNV nauw betrokken bij de Nationale Parken

“In deze vier jaar zijn de laatste vier van de twintig parken officieel ingesteld: de Utrechtse Heuvelrug, Lauwersmeer, Sallandse Heuvelrug en tot slot de Alde Feanen.

De directie Natuur kent extra geld toe voor activiteiten. Dit geld komt bovenop de jaarlijkse gelden voor het reguliere beheer van de gebieden. Een succes vind ik het verzoek om het Nationaal Park de Weerribben uit

te mogen breiden met de Wieden. LNV heeft extra geld ter beschikking gesteld waardoor deze uitbreiding door kan gaan. Ook de vorming van de stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken, een voortzetting van het voorzittersoverleg, vind ik een mijlpaal. Deze stichting kan een heleboel dingen doen waar we als ministerie niet aan toekomen.

De Nationale Parken waren rond de eeuwwisseling een beetje ingedut. Zo was er in eerste instantie in de Nota Ruimte geen woord aan gewijd. Gelukkig hebben we dat terug weten te draaien. En dat heeft er ook voor gezorgd dat de parken wakker zijn geschud. De toenmalige DG van LNV Van der Zande heeft daarop gevraagd een investeringsprogramma op te zetten om de parken een kwaliteitsimpuls te geven. Dit najaar komt het SNP met een manifest, waarmee extra geld moet worden verkregen voor die kwaliteitsimpuls.”

Betere zichtbaarheid

Bij een bezoek aan een natuurgebied is het vaak onduidelijk of u zich nu wel of niet in een nationaal park bevindt. De Nationale Parken zijn vaak in het bezit van verschillende terreinbeherende organisaties, zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de provinciale landschappen. En die hebben allemaal hun eigen bebording en regels! Dit komt de duidelijkheid en de profilering niet ten goede. Daarbij zijn de Nationale Parken geen bekend ‘merk’ in Nederland. Amerika heeft Nationale Parken, maar Nederland! In december 2006 hebben de terreinbeherende organisaties en de Nationale Parken afspraken gemaakt hoe ze bezoekers nog beter kunnen laten zien dat ze zich in of nabij een nationaal park bevinden. Het gaat hierbij om:

1. Bewegwijzering buiten de parken
2. Bebording langs wegen aan de grens van het park
3. Transferia, parkeerplaatsen en informatievoorziening bij de ingangen
4. Bezoekerscentra, infopunten, e.d.
5. Excursies en excursieleiders
6. Informatieverstrekking bij (recreatie)ondernemers en derden
7. Gebruik van websites van partners en derden (zoals ANWB).
8. Gebruik van geschreven media van partners en derden.

9. Bebording en informatievoorziening binnen het park
10. Omgaan met sponsors, vrijwilligers en 'vrienden van'
11. Publieksmanifestaties
12. Gebruik van dienstkleding binnen het park
13. Publiciteit en promotie- en educatief materiaal

In 2007 werkt het SNP met de terreinbeherende organisaties en de Nationale Parken deze afspraken verder uit. Het Drents Friese Woud heeft al een proef gedaan met uniforme bebording, de nationale park uitstraling en herkenbare informatievoorziening aan het publiek. De SNP heeft dit project financieel ondersteund, omdat het als voorbeeld dient voor andere Nationale Parken.

Informatiezuilen

De ingangen van de Nationale Parken krijgen al een meer uniforme uitstraling. De ANWB en de Stichting ANWB-fonds hebben samen met het ministerie van LNV een informatiezuil ontwikkeld. Er worden zestig van deze zuilen bij de entrees van de Nationale Parken geplaatst. De informatiezuil is een cadeau aan het Nederlandse volk ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Beatrix. Zij onthulde op 2 juni 2006 de eerste zuil in het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug in aanwezigheid van minister Veerman van LNV en de heer van Woerkom, directeur van de ANWB. In 2006 zijn er zuilen geplaatst in het Nationaal Park Lauwersmeer, Grenspark de Zoom-Kalmthoutse Heide en Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug. En in 2007 worden zuilen geplaatst in de overige Nationale Parken.

De Koningin bezocht na de onthulling nog een les van het project 'Van luchtkasteel tot dassenburcht'. Bij dit project maken scholieren van basisscholen kennis met de natuur.

Susan Claessens van het IVN organiseerde het bezoek van de koningin



"Ik vond het bezoek van de koningin heel bijzonder. In haar toespraak bij de onthulling van de informatiezuil ging ze in op het belang van nationale parken en educatie. Dat was een enorme opsteker. De nationale parken stonden even goed in de schijnwerpers. Het is bij zo'n bezoek

heel belangrijk dat je niemand vergeet uit te nodigen en dat je je aan de protocollen houdt. Zo als wie loopt er met de koningin mee, de beveiliging ed. Vooraf is alles heel strak geregeld, maar tijdens zo'n bezoek, als het programma eenmaal bezig is, zijn er ook ontspannen momenten. Vooral toen Hare Majesteit de schoolkinderen bezocht (bij het project van Luchtkasteel tot Dassenburcht) ging het er heel informeel aan toe. Elk nationaal park krijgt drie informatiezuilen, maar sommige parken hebben er al meer besteld. De zuilen vormen een goed middel om de bezoekers van informatie te voorzien. Hierdoor zijn ze beter geïnformeerd over de Nationale Parken en de mogelijkheden in de terreinen. En dat leidt weer tot meer draagvlak voor de parken. Bijna alle parken hebben het benodigde basismateriaal voor een goede voorlichting en educatie ontwikkeld. Per park gaan we kijken of de kwaliteit van dit materiaal en/of activiteiten goed aansluit bij de wensen van de terreinbeheerders en uiteraard de bezoekers."

Voorlichting en educatie

Op het gebied van voorlichting en educatie is er al wel meer eenheid. De SNP werkt op dit gebied sinds 2004 nauw samen met het IVN. Bedoeling van deze samenwerking is dat een bezoeker aan een nationaal park dezelfde soort informatie cq educatie krijgt en dezelfde soort activiteiten kan doen. Voorbeelden zijn wandel- en fietsroutes op kaart, een excursieprogramma, een pad voor mindervaliden, natuurrecreatief programma en activiteiten voor kinderen. Uit een evaluatie in 2006 blijkt dat dit streven grotendeels gerealiseerd is. Tijd voor het ontwikkelen van meer uitdagende producten, die de parken als ze dat willen kunnen aanbieden aan hun bezoekers.

Het IVN wil voor elk nationaal park een natuurbelevingskaart maken met daarop informatie over natuurbeleving en natuurgerichte recreatie. Met deze kaarten wordt het belang van de Nationale Parken duidelijk gemaakt.

Op 2 juni 2007 start het jaar van de biodiversiteit. De Nationale Parken brengen in dit thema jaar met vele activiteiten de biodiversiteit onder de aandacht gebracht van het publiek. Bezoekers zullen via persberichten, informatiekranen en de websites van de SNP en de Nationale Parken op de hoogte worden gehouden van deze activiteiten.

Nationale Parken en toeristisch-recreatieve ondernemers

De parken zijn niet alleen belangrijk voor de natuur en de bezoekers. Ze zorgen ook voor economische activiteiten in de omgeving. Met name horecaondernemers en recreatiebedrijven kunnen profiteren van de nabijheid van een nationaal park. Hoe kunnen deze ondernemers en de parken samenwerken, zodat beide er baat bij hebben. Deze vraag stond centraal tijdens het minisymposium Nationale Parken en toeristisch recreatieve ondernemers. Deze bijeenkomst is op 18 oktober in het Nationaal Park de Hoge Veluwe gehouden. De organisatoren waren het SNP, Horeca Nederland en

RECRON (vereniging van recreatieondernemers).

De ruim honderd deelnemers, waaronder veel ondernemers, luisterden aandachtig naar presentaties over natuurgericht toerisme, cursussen natuurgastheerschap en bedrijfsprofilering en marketing.

De bijeenkomst was zo'n succes dat de organisatoren besloten hebben hun samenwerking voort te zetten met name op het gebied van informatievoorziening en scholing. Zo zijn in Drenthe cursussen Natuurgastheerschap gegeven. Misschien kunnen die ook in andere Nationale Parken worden gegeven.

Internationale samenwerking

Nederland is niet het enige Europese land met Nationale Parken, ook andere Europese landen hebben hun waardevolle natuur beschermd en de status van nationaal park gegeven. Al deze parken werken samen in de Europarc Federation. Een aantal van de Nationale Parken was lid hiervan. De SNP heeft in 2006 voor alle Nationale Parken die het Rijk heeft ingesteld, het lidmaatschap van deze Federatie aangevraagd. (Nationaal Park de Hoge Veluwe en Nationaal Park Veluwezoom zijn ontstaan uit particulier initiatief).

De Europarc Federation bestaat uit 375 (overheden, NGO's en particulieren) uit 38 Europese landen. Van 24 tot en met 26 september 2006 vond de jaarvergadering plaats. Het thema was: 'Living Working Landscapes'. De aanwezigen bogen zich over de vraag hoe beschermde landschappen succesvol beheerd kunnen worden, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van natuurbescherming, industriële en stedelijke ontwikkelingen, regionale planning en infrastructuur, recreatie en toerisme. De SNP heeft tijdens deze conferentie de Nederlandse nationale parken voor het voetlicht gebracht.



Ria Oomen, voorzitter Nationaal Park De Maasduinen en tevens europarlementariër

In Nederland trekken steeds meer mensen naar de stad waardoor het buitenleven snel afneemt. Beschermde gebieden waar mensen de natuur kunnen ervaren en het ecologische systeem in evenwicht blijft, houden de verhouding stad en platteland in balans. Nationale parken zijn in de eerste plaats van belang voor natuurbehoud. In het kleine Nederland vereist dit een goede planning van de ruimtelijke ordening. Zo kunnen parken en urbane leefgebieden op elkaar aansluiten. Bovendien is het belangrijk dat we de natuur op een verantwoorde manier aan toekomstige generaties doorgeven. De huidige explosieve groei van stedelijke gebie-

den en "de oprukkende beschaving" vereisen bescherming van natuur. Dit is een fenomeen dat in heel Europa plaatsvindt. Samenwerking voor behoud van natuur is dus een vereiste voor een leefbaar Europa.

De Europese Unie (EU) beseft dat het een zeer gevarieerde en rijke natuur bezit. Deze is uitermate belangrijk voor de leefomgeving, het ecosysteem en de economie. Om de natuur te behouden heeft de EU het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de EU.

Europa kan van Nederland leren hoe in de beperkte ruimte natuurgebieden kunnen blijven bestaan. Bovendien kunnen de landen kennis uitwisselen over de exploitatie van de parken, waaronder financieren van onderhoud, de faciliteiten voor bezoek en de invulling van het park. Het bednadrukken dat een nationaal park grote waarde heeft voor leefomgeving en kwaliteit van leven kan zorgen voor subsidie uit Europa of plaatsing op een internationale natuurmonumentenlijst.

Nationale parken hebben een sterke aantrekkingskracht op toerisme. Dit geldt voor Nederland maar uiteraard ook voor buitenlandse parken. Zo ben ik voorzitter van het overlegorgaan van het Nationale park Maasduinen in Noord Limburg. Naast recreanten uit de omgeving komen er veel bezoekers uit het naburige Duitse grensgebied. Ontvangst van deze toeristen vereist accommodatie en stimuleert de plaatselijke economie. Het toerisme heeft een internationaal karakter en doet Nederland samen leven en organiseren met de rest van Europa.

Financiën

Het SNP ontving in 2006 € 270.00 subsidie van het ministerie van LNV. Daarnaast neemt het ministerie de personeelskosten en de huisvestingskosten voor zijn rekening. De ANWB, het ANWB fonds en het ministerie hebben € 400.000 toegezegd voor het plaatsen van de jubileumzuilen.

Juli 2007

Samenwerkingsverband Nationale Parken

adres: Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage
telefoon: 070-3784286
telefax: 070-3785175
e-mail: snp@nationaalpark.nl